

Kedves Ötödikesek!

Rendhagyó módon folytatjuk a tanulást. Sok önálló munkára lesz szükség, szorgalomra, odafigyelésre, de bízom benne, hogy sikerülni fog.

Ha valami kérdésetek volna, azt villámlevélben (e-mail) elküldhetitek a bohakcsaba@gmail.com címre. Próbálkozhattok Messengeren keresztül is, de nem vagyok egész nap elérhető. Végző esetben a 0907/547449-es telefonszámon hívhattok, vagy küldhettek üzenetet.

Most még az iskola honlapjára (magyarisuli.sk) lesz feltöltve az anyag, de jövő héttől új dologgal próbálkozunk. Erről majd részletes tájékoztatást kaptok. Addig is mindenki alakítson ki egy ...@gmail.com -os e-mail-címet, amelyben szerepeljen a neve, pl. Kiss.Anna.5@gmail.com, hogy mindenki felismerhető legyen már a címről is.

Munkára fel! Sok sikert és kitartást!

Bohák Csaba tanító bácsi

Mivel több óránk elmaradt, pl. a múlt heti is, ezért most két anyagot veszünk át röviden.

Szerintem nem lesz nehéz, tanulás nélkül is sokat tudtok ezekről a dolgokról. Megismétlem, amit már sokszor elmondtam: nem szó szerint, hanem saját szavaitokkal kell megtanulnotok az anyagot. S ha kevésnek érzitek az alábbi jegyzeteket, tudod már a „nagy titkot” is: a tankönyvből is lehet, szabad olvasni, tanulni (meg persze más könyvekből is).

A múlt heti témánk a család lett volna (TK 43-44. oldal).

A család – Rodina

Vélhetően már az első emberek is családokban éltek. A **hagyományos család** szülőkből (anya, apa) és gyerekekből állt, akik egy háztartásban éltek. A keresztyénség felvétele után a házasságokat nem lehetett felbontani, csak kivételes esetekben. Régebben a szülőkkal és a gyerekekkel együtt éltek a nagyszülők is – ez volt a **nagycsalád**. Ez mára már nagyrészt megváltozott. Régen sok gyerek született egy házasságból (akár 8-12 is). Ma már ez Európában nagyon ritka, Afrika és Ázsia egyes országaiban azonban gyakori. Európában a keresztyén hagyományból kiindulva a házastársak egyenjogúnak számítanak, és minden férfinak egyszerre csak egy felesége lehet. Afrika, Ázsia egyes részein az iszlám (muzulmán) vallás engedélyezi, hogy a férfinak egyszerre több felesége is lehessen – ezekben az országokban a családon belül mindenről a férfi dönt, a férjzett nők csak otthoni, háztartásbeli munkát végezhetnek.

És akkor a mai, március 19-i anyag, amely a TK 45-47. oldalán található:

Az ember és a természeti erők – Človek a živly prírody

Régen az ember tehetetlen volt a természeti erőkkel (pl. villám, tűzvész, árvíz, szélvihar stb.) szemben. De fokozatosan megtanulta, hogyan védekezhet ellenük, ill. hogyan használhatja fel őket a maga céljaira.

A tűz az első embereknek meleget és fényt adott, és elriaszthatták vele a veszedelmes vadállatokat. A tűzön sütötték és főzték később az ételt, égették ki az edénynek való agyagfazekakat. Még később a tűz segítségével olvaszthatták ki a kőből az ércet. Manapság a hőerőművekben tüzeléssel nyerünk villamos energiát.

A nehéz dolgok szállításánál az ember régen csak a saját és a háziállatok erejére számíthatott. Kb. ötezer évvel ezelőtt az ember **feltalálta a kereket**, amely segítségével (kocsi, vonat, autó, kamion) sokkal könnyebben tud hatalmas terheket is elszállítani.

A **szél** erejét a vitorlás hajóknál, szélmalmoknál használták ki, napjainkban pedig a szélenergiaforrásokban áramot tudunk fejleszteni a szél erejét kihasználva.

Régen a **víz** erejét hajózásra (folyón árral lefelé) és vízimalom kerekének meghajtására, tehát gabonaőrlésre használták ki. Manapság a víz erejével a vízierőművek (pl. a bősi) villamos energiát fejlesztenek.

A **nap** erejét vízmelegítésre és villanyáram termelésére is fel tudjuk használni

A villamos energia jelentős részét ma atomerőművek termelik (pl. a mohi atomerőmű).

Az ember jelentősen beavatkozott a természet rendjébe, de ezzel károkat is okozott.

Az anyagokat nem kell átmásolni a füzetbe, de ha van lehetőségetek rá, akkor nyomtassátok ki, és ragasszátok be a füzetbe!

Írásbeli feladatok – a válaszokat írjátok le a füzetbe!

1. Szerinted mit nevezhetünk természetes és mit mesterséges energiának? Sorolj fe néhány példát mindkettőre!
2. Miért szükséges mindig új energiaforrásokat keresnünk?
3. Milyen károkat okozott az ember a természetben?